

CATALUNYA SOCIAL

Òrgan d'ACCIÓ POPULAR

Any XI. Núm. 554

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

12 de març 1932

Redacció: Portaferrixa, 13 bis
Telèfon 21160 - BARCELONA

PUBLICACIÓ
SETMANAL

Administració: Duran i Bas, 11
Telèfon 17605 - BARCELONA

Cal preparar el vot

En tots els Municipis de la Península ha començat el repartiment de fulles per a fer el Cens electoral. No cal dir, en el moment d'ara, com constitueix un deure de consciència entre els catòlics d'emplenar aquestes fulles, procurar que arribin al seu destí, veure més tard les llistes del Cens electoral i reclamar contra qualsevol exclusió o falsa inclusió que s'hi pogués fer.

Mai no havia convingut tant com ara que els catòlics vigiléssim tots els treballs de la vida pública, ja que mai els nostres més sagrats interessos no havien necessitat tant com ara la nostra defensa cívica. Oh, si anys passats no haguéssim negligit aquests deures, altra seria la nostra actual situació!

Ara ens hi trobem, per tant, catòlics. Convé no desapropiar l'avinentesa. El qui negligeixi aquest mitjà que les lleis ens donen per entrar en les funcions polítiques, fallarà greument a la seva obligació.

Perquè aquest camí de la conquesta de l'opinió pública ha d'ésser el nostre camí. Tot el demés, les solucions catastròfiques, les solucions arriscades i filles d'imaginacions febrosoques, no són pas solucions normals de cap problema.

Es la lluita diària i civil el que ens cal. Els qui en proposen d'altra i no tenen fe en aquesta, en el fons no deixen d'ésser homes perososos que troben més fàcil i còmode conquerir la justícia a cops que no pas amb convenciment i treball apologetic i diari.

Tenim ben marcat el nostre camí en la Declaració col·lectiva de l'Episcopat espanyol. Mai com en aquest memorable document no havia parlat l'Episcopat d'una manera tan clara i tan terminant. És evident, a més, que el document, que té l'autoritat de tots, absolutament de tots els Prelats d'Espanya, reflecteix les orientacions de Roma, orientacions donades al nostre país i a d'altres en què els catòlics s'han trobat en circumstàncies semblants.

¡Oïdà, que els nostres germans de França haguesin sapigut i volgut seguir el camí assenyalat per Roma en hores crítiques per ells! ¡Altra seria la seva sort en aquest moment, amb tot i la reacció operada dins els pits dels francesos!

En canvi, no varen seguir aquelles orientacions;

estimaren millor, una part d'ells, la política catastròfica i d'un providencialisme fals, i ja n'hem vist el resultat: gran part d'ells han hagut de sortir del sí de la nostra Santa Mare l'Església amb la condemna de L'Action Française, que tant de dol ha portat als catòlics del país veí.

I això que els catòlics francesos comptaven amb talents com el del propi Maura, indiscutibles, forts, brillants... Amb tot, la caiguda ha estat fortíssima i tristes les conseqüències que encara pateixen els catòlics germans d'enllà del Pireneu.

Aprofitem la lliçó; no menyspreem cap mitjà civil de conquesta de la posició social que ens correspon. Que si sabem aprofitar aquest mitjà no dubtem de què el resultat, més o menys pròxim o llunyà, ha d'ésser nostre. Gràcies a Déu comptem aquí amb un terreny assaonat i ple d'essència cristiana perquè ens calgui desconfiar.

No som nosaltres els qui havem de traçar el camí. Són les autoritats de l'Església les qui ho han fet de manera magistral i clarament entenedora per a tots. No voldriem excusa si en moments com aquests no ens posàvem sota la direcció dels que poden i deuen orientar-nos a tots.

Un dia se'ns presentarà l'avinentesa de donar el nostre sufragi als candidats que en siguin mereixedors i ens ofereixin garantia per a la defensa dels nostres drets. Avui, que no hem arribat encara a les urnes electorals, cal que fem el necessari perquè no ens sigui burlat el nostre dret per a llavors.

Catòlics, inscriviu-vos en el Cens electoral. Ja tenim prou organismes perquè s'encarreguin d'això si vosaltres no us en podeu captenir directament. Recordem que la vida espiritual cal conquerir-la pam a pam en el món de cadascú. ¡I quina raó hi hauria que ens lliurés d'aquesta dificultat en l'ordre social?

Tenim dues polítiques possibles: l'evolutiva, mitjançant les armes legals i la conquesta i el treball diaris; i la catastròfica, la que tot ho confia als mitjans extraordinaris. Amb la segona han tingut ja prou fracassos els germans francesos i hem patit prou els mateixos espanyols. No cal pas discutir-la, doncs.. Apart de què, en la tria, hi ha el camí marcat per les autoritats eclesiàstiques que, per a nosaltres, catòlics, no ha d'oferir dubtes de cap mena.

Quaresmals

PER JAUME RAVENTÓS

V

Impulsat per l'amor

Ja eren foses les glaçades i la terra havia quedat amorosida de saó. No passaven de les vuit del matí que els bous ja estaven cansats de treballar. Allí a la plana gran havien fet ja una dotzena de solcs de dues centes passes. Jo els vaig trobar aturats al cap del darrer solc, prop mateix del camí, girant el seu pacífic esguard vers un marge no gaire llunyà on reposava i menjava llur bover, un jove esgrogueït i esqualid com si hagués sortit d'una malaltia, pel que jo podia reparar des d'on m'estava.

En veu molt baixa, com parlant amb mi mateix, vaig dir:

— Per haver fet dotze solcs de cent canes a les vuit del matí aquest minyó ha d'haver vingut al camp que encara era fosc. En aquest temps el sol no surt fins a quarts de set. Vaja un minyó més treballador i que no fa cara de massa salut.

I el bou de la dreta que estava de cara a mi em va entendre, es va llepar el nas dues vegades amb la seva llengua rasposa i em va respondre:

— Ja es veu que no sou de per aquí, vós. No em va fer gens estrany sentir parlar un bou, perquè cada dia em trobo en casos com aquest, i li vaig respondre:

— Certament que no. Vaig de pas i encara em toca fer moltes llegües de camí. No havia trepitjat pas mai aquest país.

— Ni coneixeu l'amo d'aquestes terres?

— Que és molt ric?

— Viu en aquell castell d'allà dalt. És seu tot el que es veu a l'un cantó i a l'altre. Té vinyes, conreus, olivers i boscos; ovelles, vaques i tota mena de bestiar i moltes parelles de bous. I fins suara, que ja no pot, ell menava el seu parell i treballava com un jornal·ler. Aquest que ens fa llaurar és un fill seu. Va arribar abans d'ahir. És el pròdig.

— Aquí hi deu haver història.

— Veig que sou de lluny, que no n'esteu al corrent. Aquest minyó pel maig farà dos anys se les va heure amb el seu pare de mala manera. Li va demanar la llegítima de la mare morta i va fugir amb el que era seu. Va passar per aquí mateix amb un mosso, i muntats tots dos en bons cavalls i amb un altre animal que li portava el fato. Anava ben vestit, i com hi ha món! Semblava un príncep. Què va passar ben bé no ho sabem, però quan passava pel nostre costat li sentírem dir: "Que doblegui l'esquena qui vulgui. Més m'estimo fer negocis d'altra mena."

— Quina enrabada degué tenir el pare!

— El que va tenir fou un disgust de mort. De llavors ençà que no ha posat la mà a la maneta del forcat. Li tremola i no té força.

— I del noi què?

— Va passar mig any que no en sabérem res. Devia anar gras tot aquest temps... Després començaren a arribar notícies, encara que venien de tard en tard. Sis mesos de disbauxa, sis mesos de negocis no reeixits per acabar de perdre la darrera moneda

i sis mesos de fam després. Ei! Així ho diuen.

Llavors el bou, baixant la veu com qui es dóna vergonya de dir una cosa cridant, fa:

— Diuen que va guardar porcs i s'havia de guanyar les glans que menjava, disputant-se-les amb els becons a trompada seca. ¡Les glans i alguna que altra garrofa! Perquè l'amo només li dava un rosegó de pa sec i negre.

— Ja se li coneix que s'acaba d'empassar.

— Si l'haguéssiu vist arribar abans d'ahir! Brut, espellifat, fet una llàstima, ple de misèria. Ni nosaltres ni el prediguer no el coneguérem pas. El ca el va abordar com un foraster.

— Ja entenc! I ara el pare el fa llevar fosc i negre perquè faci doble jornal. És una ben justa penitència.

— Qui, el pare, fer això? No el coneixeu pas. Cada dia sortia a l'era pensant que la misèria li tornaria el fill. I va tornar. La fam, sabeu? I només ell el va conèixer d'un tros lluny i no sé pas en què, i no li va permetre que es posés als seus peus i cridava i plorava i reia com un boig. La festassa d'ahir mai no s'havia vist en aquesta casa; i ni que s'hagués casat l'hereu! Nosaltres també en participàrem, i passàrem tot el sant dia pasturant.

— I ara, per què s'escarrassa tant? Bé es podia prendre una setmana per refer-se.

— Se li veu que està neguitós. Diu que a ell li toca anar el primer al tros, que es vol rescabalar del temps perdut. S'ha llevat fosc i negre i ens ha tret de l'estable per la porteta del costat perquè el seu pare no el sentís passar pel pati.

— Qui no té punt és un brut, diuen a la meua terra.

— No us penseu, per això, que faci els solcs gaire fondos. No té força, pobret, i a cada solc es cansa; però ell hi posa el coll. Ja es refarà amb el temps.

En aquell punt de la interessant conversa, a poques passes i al meu darrera sento una veu i em giro.

No hi ha dubte que era l'amo que parlava a un mosso.

— Fes-li la feina, que no vull que el meu fill s'escarrassi.

I al seu fill:

— Fill meu! Jo et buscava per tota la casa i no et trobava, fins que t'he vist aquí de la finestra estant. Vina, que m'has d'explicar moltes coses i també jo en tinc per a dir-te. Uns dies pel teu pare, si et plau.

I el fill respongué:

— Pare, friso per servir la casa nostra. Tota la vida que faig el gandul.

— Vina, fill, acompanya'm a casa. M'enyoro de tenir-te a prop meu. Ja arribarà l'hora de la feina; ara estigues per mi. T'he trobat tant a faltar!

I repenjan-se el pare en el braç dret del fill caminaren tots dos a casa. I la festa de l'arribada del pròdig no crec que fos d'un dia sinó d'una setmana pel cap baix.

La frisança del fill és una cosa ben comprensible. Estava, pel que es veu, avergonyit d'ell mateix. Ben mirat, si s'havia decidit a tornar a casa fou per la

pena que li feien patir, més que per l'amor al pare. I naturalment s'havia proposat guanyar el pa que menjava. Ell seria el darrer servidor! Però després de la rebuda que el pare li va fer, el cor se li va regirar, i era ara el cor que li demanava doble jornal; l'un per guanyar-se el pa, l'altre per correspondre a l'amor paternal. I tot discorrent jo amb aquests pensaments, no sé com va ser que em vaig sentir trasbalsat. Em vingué la cosa com una escopetada. ¡Aquell mal fill era jo! Aquell bon pare era el bon Déu! ¡Què havia trobat lluny de Déu, sinó fam i misèria? Quan vaig prendre la resolució de tornar al Pare, ¿no em

movia més l'egoisme que l'amor? Jo em deia llavors que serviria al Pare com un esclau, per un tros de pa amb que em pogués alimentar. El Pare, però, em va rebre amb els braços oberts i em va dir ben clarament, i jo ho vaig ben entendre, que a casa seva no volia esclaus, no volia sinó fills, i ara sentí les fiblades de l'amor que m'esperonen.

Pare! Pare! ¡No pel pa ni per l'herència que espero vull servir-vos! ¡Encara que no res esperés de Vós l'amor em retindrà a casa vostra i m'impulsarà a treballar per Vós! ¡En tinc prou amb estimar-vos i amb sentir-me de Vós estimat, Pare!

La preocupació religiosa dels irreligiosos

PER LLUÍS G. FÀBREGA i AMAT

Molt s'ha escrit, i, segurament, molt més s'escriurà, respecte de Rússia i del paradís soviètic, i, com és natural, ultra interessar el problema obrer i social, que en aquell vast país es desenvolupa, amb més o menys simpatia pels que en coneixen quelcom o no en coneixen res, la qüestió religiosa és tal vegada el més important dels problemes que interessin en parlar de l'ex-Imperi dels Tsars.

Nosaltres mantes vegades ens hem ocupat d'aquestes qüestions que avui apassionen, i de la vida del poble rus, i CATALUNYA SOCIAL, complint un deure amb els seus lectors, els ha il·lustrat amplament, explicant tot l'abast de la situació en què es debat aquell poble digne de millor sort.

El nostre testimoni, doncs, podria semblar interessant. Per això és bo d'acudir al testimoni de persones que, tot i pertànyer al camp oposat al nostre, llur cultura i el desig de servir millor la humanitat, llur ideari no els enterboleix la vista de la lògica, i la veritat pugna en elles per sortir a la llum, encara que no satisfaci la cleda que voldria que fossin certs llurs somnis paradisiacs.

En "La Rambla" del 5 del passat octubre, hem pogut llegir les impressions del culte socialista Rafel Campalans, home ple d'humanitat, a tal extrem, que a nosaltres ens fa estrany que pugui ser i sentir-se socialista, i en les impressions anotades en el setmanari al·ludit, parlant de Rússia, com és natural, també s'hi fa esment de la qüestió religiosa, que En Campalans ens explica així:

"Això sí, la propaganda antireligiosa (és l'adjectiu emprat per ells) desplegada en terres soviètiques és imponent, formidable. La coneguda frase de Marx: "La religió és l'opi del poble", la trobeu escrita a cada cantonada. El convent Strasnoi i múltiples esglésies (parcialment, la mateixa catedral de Sant Basilí), han estat convertits en museus antireligiosos. Les agrupacions per al foment de l'ateïsmes es multipliquen. Llibres, pàmflets de propaganda antireligiosa, cartells antireligiosos pels carrers, pels clubs, per les fàbriques. Comèdies antireligioses, festes antireligioses coincidint amb les diades de màxim prestigi litúrgic del calendari ortodox, jueu o mahometà; pel·lícules, jocs d'infants. Què sé jo: tot allò que po-

gueu imaginar per tal de sostreure el poble a la influència del *pope*."

És dir, ben mirat, els dirigents russos en el pecat troben la penitència. Tots els fets descrits pels que han visitat Rússia, demostren precisament que tota l'acció dels bolxevics per a anul·lar la idea religiosa resulta endebades, car, tota l'actuació, tota la propaganda, tots els fets, persecucions, burles i publicacions demostren el contrari del que s'han proposat. És dir, que a Rússia el lloc màxim i primordial l'ocupa la idea religiosa. A Rússia tot es fa i tot es mou ocupant-se uns i altres de la idea religiosa, i malgrat que sigui per a anar en contra de la religió, i principalment en contra de la religió de Crist, no n'existeix cap més de tan arrelada com la idea religiosa de la irreligiositat.

A Rússia no hi ha cap preocupació tan profunda i arrelada com la de la religió: encara que sigui per a combatre-la, totes les propagandes i activitats ocupen l'atenció amb la idea religiosa. Just càstig per als que, volent esborrar-la de la ment del poble, no poden parlar-li sinó fent esment de la religió, en una o altra forma.

Aquesta és la veritat, i pesi als ateus, que per a practicar l'ateïsmes no poden estar-se de parlar sempre de religió aquesta subsistirà sempre en el cor del poble sà i senzill dels russos, que han estat i seran sempre religiosos per antonomàsia.

Si de la qüestió religiosa passem a la qüestió social, el camarada Campalans, en les seves notes, ens la descriu amb massa eloqüència perquè encara pugui haver-hi qui senti entusiasme per l'organització d'un poble que viu en la misèria i la indigència, amb una alimentació escassa i regulada per les autoritats que ara esclavitzen el poble rus, però, nosaltres, per tal que els nostres lectors sàpiguin quina és l'opinió del senyor Campalans, acabarem aquestes notes amb les seves mateixes paraules, dictades també al Redactor de "La Rambla", i que clouen la seva informació:

"No sabia explicar-vos la impressió de tristesa, la sorpresa depriment que vaig experimentar quan encengueren la sala, en acabar-se l'acte (parla de la impressió personalíssima de la seva estada a l'Òpera de Moscou), i veure l'aspecte del públic: mal vestit, atrotinat, en cos de camisa, fumant..."

No serem pas nosaltres els que ens deixarem enlluernar pel paradís soviètic. Acabarem amb les mateixes paraules amb què ho fa, molt encertadament, el redactor de "La Rambla": "Convindria que molts extremistes de casa nostra fessin un petit viatge a Rússia".

Jaume Collell

PER R. RUCABADO

Si tingués aquell poder pel qual En Joan Maragall sospirava en el seu *Cant espiritual*, d'"aturar tants moments de cada dia per fêls eterns a dintre del meu cor", deturaria aquelles hores de Pasqua Florida de l'any 1914, quan la primera visita meva a la ciutat de Vich, on m'esperaven, com en uns Jocs Florals íntims, l'Amor, la Fe i la Pàtria, volant-hi jo a donar el cor a la que seria reina de la meva vida i de la meva llar, i a fruit l'honrosa amistat d'un estol de barons claríssims que des de la vella Ausona feien llum a tota la nostra terra. En aquells dies de plenitud esperançadora i de record amable, quan seia a la cadira presidencial barcelonina En Prat de la Riba, Vich, l'austera ciutat, s'enjoïava amb l'ametista episcopal del Dr. Torras i Bages, voltat d'una cort d'homes escollits en el sacerdoci, la ciència i les lletres, que aplegava els noms il·lustres, la major part d'ells escrits ja al catàleg dels gloriosos difunts, de mossèn Gudiol, del Dr. Marian Serra i Esturi, del canonge Corbella, el Dr. Segimon Cunill, mossèn Romeu, el Dr. Serra i Jordi, el Dr. Dachs, el Dr. Lladó i al costat de l'illustre senat d'eclesiàstics el doctor Josep Salarich, i l'encara vivent, veterà únic ara de l'*Esbart* cèlebre, el Dr. Martí Genís i Aguilar. Entremig de tots ells m'impressionà com si hagués parlat amb el cloquer mateix de la Seu vigatana, el vetust i majestuós cloquer romànic, testimoni i president dels segles, el canonge Collell, en qui la fortitud, la gràcia, l'autoritat i la simpatia s'ajuntaven amb la vivent emoció de qui era el testimoni vivent de la generació creadora del patri esperit que ens anima, oferint-nos la meravella de parlar amb qui fou íntim d'En Marian Aguiló, germà, es pot dir, de mossèn Cinto, col·laborador del Bisbe Morgades, i tan endinsat en la centúria passada, que estalonà a Balma i pogué besar la mà de la "gent de l'any vuit". La vella Ausona parlava per sa boca, i com una veu ancestral, però en la plenitud poderosa d'un septuagenari brau i jovial, de la seva faç de patriarca rajava fresca l'aigua de la història, fluint fàcil en deu inacabable, de cristall net com la seva prosa, capaç de dictar d'una tirada i sense consulta les seves memòries — prou grafiades en *El noi de Vich* i *Del meu fadrinatge*, — perquè ell era una crònica viva, i duia la història a dins.

Figura de patriarca, digne capitular era d'aquell bisbe greu i venerable les celles del qual semblaven criades per a la severa rectitud del pes de la mitra, perquè Mn. Jaume Collell semblava que les vestidures canonicals li havien nascut a sobre. — ¿Per què no és bisbe? — un hom es demanava, després de sentir aquell verb suggestiu i dominador que disposà de mitres i que franca entrada i prestigi tenia en les esferes directores, ell que tants mèrits per la seva obra sacerdotal acumulava. Hi ha homes que donen tota la claror al lloc secundari on es situen, destinats a més immediat contacte amb el poble, homes que la Providència dedica més a sembrar que a regir. D'aquests era el gran canonge vigatà a qui, mudades les èpoques, desatinat no seria trobar-hi com un ressò d'un altre gran canonge patriota, una mena de Pau Clarís vingut en temps pacífics, però igualment generós, verb

fervent de la tradició i de la terra, predicador de Déu i de la pàtria.

De la primera conversa retinc la visió que ell evocà, panoràmica de la Plana de Vich des del cim del cloquer de la Seu, aquella vall pobladíssima de llocs i de masies, rica i fecunda. Quantes vegades hi pujo — em deia — em commoc de pensar que no hi ha casa ni caseta de la Plana que no hagi donat a l'Església un capellà, un frare o una religiosa. Honor claríssim d'aquella terra on els caps de brot ixen espessos i omplen tan bravamant la història vella i les cròniques actuals que de la seva fe i entusiasme podria dir-se ço que en el seu clàssic *Sagramental* Mossèn Collell pondera:

*és tal l'ardor que la mou
que si pàtria no tinguéssim
la creariem de nou.*

Velles imatges de la juvenesa! D'aquella *Il·lustració Catalana* de la primera època, llargament en la meva infantesa fullejada, gravat se'm quedà per tota la vida un paisatge d'En Pahissa, que era *El roure del termenal*, l'arbre vetust i majestuós, com un arbre sagrat que un avi ensenya a un noi explicant-li que aquell venerable tronc assenyala la fita i terme de l'heretat. Aquesta imatge la revivia el Canonge Collell, soca de la fusta més forta, que sosté la fronda espessa on nien els ocells, poètic i ferm senyal en l'entreforc dels camins que testifica els límits del patrimoni, més enllà dels quals els drets es perden i és fora via. Altra imatge de la col·lecció mateixa era un dibuix de *La gent de l'any vuit*, que jo, de petit, remirava, aprenent-hi en aquella plana el nom de l'autor *Jaume Collell*, sense somiar que temps vindria d'arribar a conèixer i parlar amb qui escrivi els versos de l'escena, versos que deia un frare voltat de gent agenollada, i també em feren solc a la memòria:

*I ara per qui mor en guerra
i per la pàtria preguem,
que si al Cel els ulls alcem
Déu els baixará a la terra.*

L'epopeia de l'any vuit era la seva *Illiada*, i els seus herois preferits i pròxims eren els anònims i heroics voluntaris d'aquell *Sometent* que cantà amb rodona magnificència manzoniana:

*Ja's veu l'host enemiga,
ja passa la collada,
la creu del terme, antiga,
vora'l camí plantada
on mots de llengua estranya
i d'armes lo dringar.*

Tota l'ànima de Mossèn Jaume Collell hi era, en la gloriosa evocació, de l'última guerra "dels francesos", guerra de religió, sagramental aixecat per a salvar la pàtria, del cesarisme invasor i de l'allau revolucionària. Per això pogué dir l'adéu a els "cendres sagrades" dels herois immolats per la defensa

del patrimoni espiritual de Catalunya, més preciós que la vida:

*Adéu, forta nissaga, per ésser gran nascuda...
Adéu, raça valenta, de saba muntanyesa,
que'l cap no doblegares al buf del temporal.*

I en aquella seva primera Englantina de 1869 jurà escoltar sempre la veu sagrada, la veu dels avis defensors victoriosos de la llar i de l'ara:

*De dins vostra fossana, quan tombi la vesprada
ens parlareu vosaltres; jurem no ser mai sords!*

Jurament que servà fidelíssim tota sa llarga i fèrtil vida. Sota la divisa *Pro aris et focis*, i que en suscità de santes iniciatives, que n'impulsà i suggerí de restauracions! Inspirador en uns llocs, col·laborador fèrvid en altres, aquí animador, allí director entusiasta, porten el seu nom en lloc d'honor tantes creacions que responen al seu amor perseverant de les tradicions pairals. El Rosari Monumental de Montserrat, el Monestir restaurat de Ripoll, el Museu Episcopal de Vich, iniciat el primer i ajudats els altres per la seva entusiasta activitat, son plàstiques monjoies del mateix esperit que el féu llançar-se a les lletres i al periodisme, fent d'aquell lema sacre una bandera de mobilització que portada a la premsa fou el llevat d'una fornada ubèrrima. De la seva *Veu de Montserrat* sorgí *La Veu de Catalunya*, i es pot dir tota l'escola publicista de dreta en nostra llengua, de manera que tota la premsa catòlica de parla catalana ha de reconèixer en el Canonge Collell el patriarca i el precursor.

Fou el bon sembrador de les llavors genuïnes, la bona xeixa per al bon terror. *Sembrant arreu* és el títol que posà al volum antològic dels seus discursos, editat fa pocs anys (1927) per homenatge a les seves *noces de platí*, al sexagèssim aniversari de la seva actuació periodística, nom escaient a l'escampada de fe i d'amor patri, que durant tota la seva llarga vida per la boca, la ploma, l'acció personal exercí, justificant l'elogi que en vida li féu, unint-se al general tribut de premsa, escriptors, clerecia i polítics, el benemèrit *Diario de Lérida*: "Mossèn Collell és l'home d'acció, l'apòstol dels valors clàssics de la terra, el promotor i despertador de l'ànima cristiana de Catalunya enfront de tota importació d'ideologies exòtiques; company d'armes del gran bisbe vigatà Torras i Bages; i quina glòria jamai moridora serà sens dubte la que sintetitza autèntica i brillantment el seu hermós caràcter de sacerdot de Catalunya cristiana: el Rosari monumental de Montserrat" (1).

Per això és just que el gran propagandista de la Catalunya cristiana sigui per nosaltres recordat amb especial i perdurable estimació, perquè el camí nostre és el seu mateix. Ell fou qui vindicà un dia personalment, davant el Papa Lleó XIII, en audiència íntima, "l'orientació decididament catòlica del moviment regionalista dels catalans"; en penyora de la qual demanà al gran Pontífex una benedicció especial, la protecció i fins l'ajuda en la restauració de Santa Maria de Ripoll, empresa simbòlica de la restauració cristiana de la pàtria.

"I lo que diguí a la presència del gran Papa del

(1) *Sembrant arreu*. Recull de peces oratòries pronunciades en festes i actes solemnes a Catalunya, per l'Il·lustre Sr. D. Jaume Collell i Bancells, Ardiaca de la S. I. Catedral de Vich, etc. — Vich, Tipografia Balmesiana, 1927. P. 14.

nostre segle ho repetiré sempre que, per escrit o de paraula, me vegi en el cas de defensar la gran causa a la qual he consagrat la meua existència. *L'element radical és precis eliminar-lo del Catalanisme o neutralitzar sa malèfica i destructora influència*. Si volem ésser un poble lliure, hem d'ésser un poble religiós" (2). Afegia tot seguit les paraules que O'Connell dirigí a una assemblea de més de deu mil irlandesos: "*Homes de Clarke, vosaltres sabeu que la única base de la llibertat és la religió*", i com que el nostre orador es dirigia llavors a lleidatans, els recordà la inscripció del Seny major del campanar gloriós de Lleida: "*Honorem Deo et patriæ liberationem*" (3).

Degà dels *Mestres en Gai Saber*, encarna Mossèn Collell no sols el fresc esperit d'aquella gran primavera dels nostres Jocs Florals, sinó de preferència un dels lemes de la triple divisa, la *Fides* mai truncada. Per això el nom de Jaume Collell serà sempre evocador de l'hora adolescent de la Catalunya moderna, l'hora sempre jove de l'entusiasme i de la sembra, de l'aixecar banderes i el sonar precursor dels tabals de la lluita.

Ara hi som a la lluita, i un altre any vuit, repetit en figura distinta, però d'intenció la mateixa, ens fa estar en actitud poc diferent dels avis gloriosos de l'altra centúria, empunyant cadascú les eines que té a mà, i sortint pels camins, a la defensa de la Religió Santa. La triple divisa dels Jocs Florals és combatuda a mort, i contra la Pàtria, la Fe i l'Amor es desferma, secundada, Déu meu!, per gent d'aquí, la més terrible revolució que després de la francesa centenària podia el món sofrir, la revolució russa i socialista.

Però adjutori ens serà, i poderós, l'exemple, la paraula, l'alçaprem d'aquell mestre robust qui pel mateix que és collidor de flors i d'englantines és baró de primavera, que té i encomana l'optimisme invencible de la fe, que és juvenesa eterna. Preguem per Mossèn Jaume Collell en l'hora del seu piadós traspass, en el qual li ha fet companyia tot un poble agraït, vibrant de sentiment, capcot de veneració per la mort d'un patriarca. Però bastarà obrir qualsevol plana dels seus discursos, mirar una estrofa qualsevol de la seva *Floralia*, per a sentir l'olor confortadora, la veu serena de l'entusiasme i la confiança.

"Aquesta fe heretada i fidelment servida—ens dirà, per exemple, en el seu discurs *Catalunya cristiana*, llegit l'any 1903—com el llegat de cent generacions és la penyora de la nostra llibertat, i ha d'ésser sempre la ferma base de les restauracions que són la nostra esperança. I també ara, en virtut de la força mai moridora de la fe divina, mare de tots els ideals i font de tots els sacrificis, els creients salvaran la societat, amenaçada d'un retrocés al paganisme i a la barbàrie" (3).

(2) *Ibid.* P. 71 i 72.

(3) *Ibid.* P. 116.

Tots reconeixem que caldria treballar més; però són molt pocs els qui intensifiquen el treball per aturar l'onada de materialitat que es va estenent arreu de la nostra terra. Si cada u de nosaltres treballés dins de la seva esfera d'acció, seria contrarestada l'actuació dels sectaris.

No oblideu que el moviment es demostra caminant.

Apiadem-nos dels qui sofreixen

PER J. CIVERA I SORMANI

És endebades demanar a certa gent una caritat per a socórrer els hospitals, les institucions benèfiques i les famílies necessitades. En canvi s'enterneixen davant un captaire esparracat que amb veu suplicant els demana una almoïna. Seria curiós saber les quantitats que recapten els vagabunds que exerceixen la professió de pobre. Aquests vagabunds coneixen la psicologia de la gent sentimental.

En totes les grans ciutats hi ha una munió de pobres professionals. Saben col·locar-se en els llocs estratègics per aconseguir bones almoïnes. Hi ha pobres rurals i pobres ciutadans. Els rurals prefereixen córrer món, que romandre dins de les ciutats tumultuoses. Van seguint els pobles amb un sac a coll. Alguns vagabunds usen uns signes convencionals per a comunicar-se amb els companys que van darrera d'ells. A l'entrada d'un poble poc caritatiu, posen un signe convencional, per tal que els vagabunds no s'hi aturin i passin de llarg. En canvi assenyalen les cases els propietaris de les quals es mostren generosos amb els rodacamins. Saben quines són les masies que donen acolliment als pobres i quines són les que quan veuen un vagabund tanquen les gallines i col·loquen el gos a la porta.

A Barcelona arriben pobres d'Amèrica i de tots els indrets d'Espanya. La nostra ciutat és l'Amèrica dels pobres. Aquí es pot obtenir fàcilment un "jornal" de set o vuit pessetes diàries. Si un pobre té la "sort" de tenir un defecte físic, la recaptació és més important. La gent no plany els diners davant un home que té les cames tortes o bé que li manca un braç. Com més estrafer, més llàstima inspirarà als vianants.

I bé, senyors: aquests no són els veritables pobres. Si voleu saber on són, visiteu les cases sòrdides on viuen els qui no tenen ni salut ni treball. Ningú no es recorda dels pobres caiguts. Visitant els menjadors populars on acudeixen les famílies necessitades, és on un hom es dona compte de la misèria que hi ha en les grans ciutats.

A la nostra ciutat hi ha una infinitat de famílies que han caigut i que difícilment aconseguiran redreçar-se. Aquesta és la pobresa més trista. No fa gaires dies ens deia un d'aquests homes caiguts: "Sóc relativament jove i si en aquests moments algú es compadís de mi i em donés treball, no el podria acceptar. He sofert tant que ja no sóc apte per a obtenir amb el meu esforç el nostre pa de cada dia. El meu organisme és una ruïna. Irremissiblement haig de morir en un llit d'Hospital." Els qui s'enterneixen davant un vagabund amb un sac a coll, no creuen aquestes misèries. És una cosa terrible sentir parlar amb aquest pessimisme a un home de trenta cinc anys! A la nostra ciutat en trobarem molts d'homes d'aquesta mena que porten la tristesa a l'ànima. Es volen alçar i no poden. No poden perquè ningú no s'apiada d'ells. Coneixem les grans avingudes, amarares de llum, i no sabem on són els carrers estrets i humits on viuen els qui es moren de fam.

Trobeu noies de divuit anys, que porten la tristesa reflectida al rostre. Algunes d'aquestes noies us diuen que, en compte de trobar gent bona que les ajudi

a pujar el calvari de la vida, han trobat ànimes vils, que els han exigit l'honor a canvi d'un tros de pa. No volem ara denunciar ningú. Potser algun dia serem més explícits. Aquestes són les conseqüències de la beneficència laica. Un pare ens deia amb llàgrimes als ulls, que un home vil havia fet proposicions inadmissibles a una seva filla. "Ja ho veu, em deia, tot-hom abusa de la misèria. És que la dignitat d'una noia pobra, no és tan digna de respecte com la d'una noia rica?" Naturalment, vàrem respondre nosaltres; però hi ha gent tan miserable que creu que una noia caiguda és un parrac que no mereix cap mena de consideració.

Hi ha coses al món que costen de creure. És difícil comprendre que existeixi un home que a canvi d'un tros de pa tingui la pretensió de llançar damunt el fang l'honor d'una noia. Si tot això és cert, no sé perquè hem de parlar amb menyspreu de les feres de la selva. I qui pot negar que aquests fets són certs? No és la primera vegada que un home es val de la misèria, per a satisfer les seves innobles cobejances. Aquests homes vils i miserables mereixen un càstig exemplar.

¿No creieu que hauríem de compadir-nos d'aquests pobres que no s'atreveixen a sortir al carrer a allargar la mà als vianants, i que no obstant són més dignes de llàstima i compassió que els pobres professionals?

Si fóssim una mica més cristians no hi haurien tantes famílies dissortades, ni tantes noies que han de lluitar heroicament per a no caure a l'abisme que s'obre als seus peus. Tot ho esperem de l'Estat i de les corporacions públiques. Si tots fèssim un petit esforç, ningú no es moriria de fam. Amb la col·laboració de totes les ànimes bones, es podria fer grans coses. Caldria que es poguessin repetir aquelles paraules de Tertulià: "¿Mireu els cristians com s'estimen!"

En aquests moments la Ràdio Barcelona recull diners per als hospitals, i fa voleiar les campanes quan algú ofereix un donatiu de cent pessetes. Això no és caritat, sinó ostentació. No volem que sigui anunciat per la Ràdio el nom dels qui es recorden dels pobres. Els cristians no han de fer sonar els clarins del reclam perquè la gent s'adoni d'ells.

Ens hem de posar en contacte amb els pobres, amb els veritables pobres, i auxiliar-los segons les nostres possibilitats. Si en les grans ciutats són tants els qui sofreixen, és perquè existeix un gran egoisme. Tanquem la porta de la nostra llar amb pany i forrellat, perquè no ens molestin els desvalguts, i ens preocupem únicament de les nostres pròpies necessitats. Tot el que passa més enllà de la nostra porta no ens interessa.

Si no fóssim tan egoistes, els pobres no es morrien de fam. Els qui mai no es sacrifiquen per ningú, segurament objectaran que aquesta és una visió molt simplista de la vida. Si la contemplem amb ulls mundans serà justa aquesta objecció; però si no s'ha extingit la llum de Crist que hauríem de portar a dintre, haurem de reconèixer que per evitar que els pobres no coneguin les tortures de la fam, no hi ha

altra solució que proclamar la solidaritat social. Els cristians formem una gran família i tenim el deure d'ajudar-nos mútuament. El dia que ens adonem d'aquesta veritat, ens sentirem germans dels pobres oblidats que sofreixen dins la penombra d'una casa sòrdida.

No oblideu, amics lectors, que en aquests moments hi ha un gran nombre de famílies que viuen en la indigència més espantosa. No troben treball i ningú no s'apiada d'ells. A aquests pobres obrers desemparats no els trobarem pidolant una almoina pels carrers, perquè els qui sempre han viscut del treball

no solen allargar la mà als vianants. Si voleu trobar-los visiteu les cases de les barriades pobres. Potser els trobareu malalts al llit, esperant resignadament que arribi la mort.

Si us entristeix veure tanta misèria, doneu les almoines als Presidents de les Conferències de Sant Vicens de Paul. Els membres d'aquesta benemèrita institució, coneixen els camins que menen a les cases dels pobres.

No oblideu que si afavorim els pobres Jesús ens dirà: Quan tenia fam em vàreu donar pa i quan la set abrusava els meus llavis em vàreu donar aigua.

Sense Crist i sense religiosos

PER JOSEP MIQUEL I MACAYA

El desnonament que de dia en dia va fent-se dels nostres més racials i cristians costums i sentiments, no pot ésser més colpidor. D'una banda, ens han allunyat el Crist, i allà on fins ara Ell havia romàs per tal de donar públicament i contínua testimoniatge de la Veritat, ara roman, i qui sap, Déu meu, el temps que hi romandrà, en la tenebra més fosca. I d'altra banda, mireu com llevant el Crist tot s'aombra, tot es desnatura: l'escola esdevé laica, sense l'esguard del gran Mestre i del Pedagog més gran, i en sentit espiritual, únic, que ha tingut el món i com el qual mai no en tindrà de semblant. Ell, que sobremanera amava els infants, és el pedagog imprescindible. Ja se'n poden inventar i escriure de pedagogies — des de la de l'apègalós Rousseau fins a la candorositat i l'emmenament montessoria de la natura de l'infant, sense contrariar-la — que mai l'amor que el Crist tenia als infants, no tan sols no arribaran totes juntes a igualar-lo, sinó que ni tan sols a assemblar-s'hi gens ni gota.

Tanmateix, suprimir el Crist dels jutjats, d'allà on es judiquen i sancionen les accions dels homes, ¿no vol dir que d'avui endavant, pel fet de jurar un hom pel seu honor, es vendrà en molts casos aquest per qualsevol cosa, fallible com és? ¿Ens el venem tant, l'honor! Si quan el jutge us demana que pel vostre honor digueu la veritat, com voleu que la veritat — hi haurà, tot amb tot, excepcions — sempre sigui dita, si desconeixeu la gran veritat eterna, de la qual prové tota veritat humana, i altrament, ¿com pot haver-hi justícia si un hom no creu que la justícia humana, en el recinte sagrat dels jutjats, és com un derivat de la justícia divina, sense la qual cosa, desenganyem-nos, és impossible d'obrar amb rectitud?

I com a conseqüència d'això, mireu, encara: secularització de cementiris, divorci, obstacles a l'enterrament catòlic, i tantes altres coses que són un enfilall de sectarismes que, no mereixent-los — qui sap? — se'ns han tirat al damunt. Que Déu, però, torni bé per mal als nostres enemics i encengui en llur cor un estel de llum per tal que el coneguin i es penedeixin de llur obcecada persecució.

El lamentable colofó d'aquesta campanya sectària ha estat la dissolució de l'inclita Companyia de Jesús, la qual ha donat sempre fèrvides proves d'adhesió a la Santa Seu fins a l'extrem de formular aquell quart vot d'obediència al sobirà més derturer de la terra, en un sentit públic, explícit, cosa aquesta, però, que tots els catòlics, implícitament, hem fet.

Els ordes religiosos són els millors fruits de l'Església, els perfums més olorosos que es desprenen d'ella. Nosaltres, en veure'ns privats dels serveis que els devem, dels serveis que en el cas concret de la Companyia de Jesús rebíem d'ella, deplorem la seva dissolució, i demanem a Déu que vingui ben tost una albada de resurrecció en què la Companyia torni a actuar sense traves en la nostra terra.

Altrament, ¿qui sap si el món actual no és mereixedor d'un agullonament com el que passem? ¿No ens fa pensar, algun moment, que tot això apar com un càstig que Déu ha enviat a la nostra fe llanguent i poc generosa?

Ara encenem-la de bell nou, aquesta nostra fe; aprenguem de bell nou allò que ens cal per orientar el nostre viure en un sentit cristià de la vida, i molt serà que si l'actual estat de coses és degut a la nostra culpa humana, la Providència, tothora amatent, no se n'apiadi i ens torni el Crist i els religiosos. Déu dirà; Déu sobre tot.

**JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?**

Carnet setmanal

On para l'Estatut? — Els que només som ciutadans de Catalunya — sense càrrecs representatius ni posicions polítiques directives — sabem que vàrem votar un projecte d'Estatut de Catalunya. Més tard, vàrem saber que aquest Estatut es presentava; hom ens digué que, interpretant autènticament el Pacte de Sant Sebastià, aquell projecte no es podia modificar...

Després, però, hem vist com una Comissió parlamentària, constituïda ad hoc, presentava un dictamen sobre l'Estatut, deixant-lo com no el reconeixeria la mare que l'infantà...

Aquest dictamen de la Comissió ¿satisfà els dirigents de la política a Catalunya? És de creure que no. I llavors, els ciutadans ens demanem: ¿què pensen fer aquests dirigents — Esquerra catalana — davant aquesta desfeta del projecte d'Estatut votat pels catalans? Deixem-ho així, perquè no ho sabem. Ni ells ho saben, probablement.

Ordre públic, a la Generalitat; però amb intervenció de l'Estat quan així ho demanin els interessos generals. És a dir: duplictat de servei d'ordre públic. Instrucció, a la Generalitat; però subsistint tot el servei d'instrucció de l'Estat i fins podent-ne aquest crear de nou. És a dir: duplictat de servei. ¿On resten les facultats de Catalunya davant d'això?

Però anem una mica més endavant. La Generalitat necessitarà mitjans econòmics per als serveis, ¿no es cert? I per a proporcionar-los s'ha creat una Comissió de tècnics, la tasca dels quals encara no coneixem a hores d'ara.

Però sabem una cosa ben certa. I és aquesta: que l'Estat aprova un Pressupost general. Que dins aquest Pressupost — confeccionat per un nacionalista català — no es fa referència de cap mena a la possibilitat de què durant la seva vigència — és a dir, durant tot l'any 1932 — es posi vigent l'Estatut de Catalunya. I si el Pressupost ha d'ésser llei per tot un any, ¿quins mitjans econòmics restaran a la Generalitat per a posar en pràctica l'Estatut?

Si els capítols d'Ingressos del Pressupost han de restar inmodificables durant un any (i així ho aproven les Corts), i no es fa reserva de cap mena per al cas que vingui l'Estatut, és ben cert que la Generalitat no ha de tenir mitjans econòmics derivats d'aquell Pressupost. ¿O que equival a dir que durant l'any 1932, si les Corts aproven l'Estatut, Catalunya no disposarà de cap mena de contribució ni de cap mena d'ingrés econòmic per a posar-lo en pràctica. Perquè aquells mitjans econòmics han de restar dins el Pressupost de l'Estat, llei per tot l'any actual.

No ho entenem, ni probablement ho entén En Jaume Carner, ni menys encara En Macià. Mentre una comissió estudia els ingressos de l'Estatut, les Corts destinen, dins el Pressupost, aquells ingressos íntegrament a l'Estat. Qui ens desfà aquest embull?

Només hi ha dos camins lògics i normals: o que les Corts votin, més tard, un Pressupost nou per a l'Estat, o que l'Estatut resti on es troba ara, és a dir, sense aprovar.

L'Esquerra de Catalunya no ha portat mai una política clara. Però el moment d'ara és tan fosc, que, més que una política, això sembla la negació de tota política.

O els homes del partit dirigent dels destins de Catalunya viuen als llims, o ells es creuen que tots els catalans hi vivim.

Mentrestant, aquesta gent entronitzada gràcies a un Estatut que ningú no veu enlloc, han aprofitat el temps per a portar-nos un conflicte agrari enormement enverinat i per a donar pas al sindicalisme llibertari que cada dia va fent de les seves.

Però l'Estatut, on és?

Catalunya i el socialisme. — Veus ací, lectors, un tema interessantíssim. I tractat per un home del seny de Lluís Duran i Ventosa, encara resulta més interessant.

Per aquesta raó la Sala Mozart, lloc de la conferència sobre aquest tema, s'emplenà fins a l'atapeïment el dia 4 de l'actual.

I què digué l'ex-senador catalanista? Senzillament, allò que hauriem pogut dir tots, i que en aquell moment ens semblava que ho deïem tots, els homes de sentit pràctic i poc amics de teories confuses i de divagacions estantisses.

Digué que una cosa eren les reformes socials i altra cosa el socialisme. Evident; i que així com cal atendre les primeres en nom de la justícia, cal refusar el segon.

Afegí que si arreu del món el socialisme podia ésser catastròfic, més ho havia d'ésser a Catalunya. Aquí, tot el que tenim, ho tenim mercès a la nostra iniciativa privada; a la nostra energia individual. La indústria ens l'hem haguda de crear nosaltres; la riquesa agrícola s'ha anat forjant mercès als costums i al dret consuetudinari; fins la cultura l'hem hagut de crear contra el mateix Estat. I amb tot això ¿com se'ns pot ara imposar un socialisme sense renyir del tot amb la nostra història, sense anar en contra de la nostra ideologia, sense renegar de totes les fonts de la nostra energia individual i social?

Aquest fou el corollari i leit-motiv de la conferència d'En Duran: el socialisme pot ésser paït en diferent forma pels diversos països. I entre aquests, Catalunya el pot pair menys que cap altre. El nostre individualisme, el nostre afany per no subjectar-nos a l'Estat ni a la coacció de cap mena, la nostra història bastida damunt la llibertat individual i col·lectiva, fins la nostra economia mitjana, que no ha creat el tipus del multimilionari ni el tipus de l'home desenfeinat i peresós, fan que el nostre país sigui sempre refractari al socialisme i a tot el que signifiqui coacció.

A més, el socialisme crearia a casa nostra — ja comença a fer-ho — una formidable organització burocràtica. Un exèrcit de funcionaris ens vindria al damunt. I d'aquest exèrcit de funcionaris ¿en participariem nosaltres, refractaris com som a tota organització burocràtica? Més aviat en seriem les víctimes.

La paraula un xic premiosa del conferenciant, el seu gest poc elegant, la seva mateixa exposició un xic casolana tingueren, però, la novetat d'aixecar l'esperit del públic i de fer-lo seguir fins al final de la seva peroració entre aplaudiments i mostres d'aprovació. I és perquè l'orador digué unes veritats com a punys

i les digué damunt l'estudi de les nostres realitats indefugibles.

Nosaltres hi posaríem la següent conclusió, encara: el nostre poble caldria que deixés d'ésser català i cristià per a que un dia determinat fos socialista. És a dir: caldria que renegués de la seva història i que matés la seva psicologia substituint-la per un altra del tot diferent.

Ara, reformes socials, sí. ¡Ens en calen moltes per arribar a la justícia!

I les subsistències, què? — No passa un sol dia sense que pugi el preu d'algun dels articles necessaris per a la vida. El menjar i el beure corren el perill de convertir-se en coses extraordinàries per a molts ciutadans. Els mercats fan esgarriar.

I amb tot, sembla que hi ha juntes de subsistències i sembla que hi ha a Barcelona un Ajuntament. Així, almenys, ho sabem els ciutadans per la ressenya de la sessió de cada dimecres que dona lloc a tres hores seguides d'escàndol, nicieses a desdir, etc.

Però es veu que el pobre consumidor interessa poc aquí. Cal reforçar els salaris, es diu. Cal que la gent augmenti les seves entrades. Tot això, naturalment, encareix la producció. I a salaris més alts, subsistències més altes. I què hi sortim guanyant?

És clar que es tracta aquí d'una política econòmica en general, perquè tothom ja sap com una política només de baixa de preus d'articles de primera necessitat no és possible. Però sí que seria possible evitar excessos evidents, procurar suprimir acaparadors, evitar intermediaris, etc. De tot això n'està farcit Barcelona i de tot això n'hi ha una veritable pluja entorn de tots els mercats.

Però això, qui ho fa? Es tracta d'interessos creats, és clar. Però ¿no havíem quedat que els Ajuntaments revolucionaris com el que tenim no en reconeixien, d'interessos creats?

Els obrers no poden quasi menjar; els petits industrials ara són obsequiats amb un augment d'un vint per cent en la contribució; els pagesos, que no venen un litre de vi, es trobaran amb un deu per cent més de contribució territorial, etc. ¿On anem a parar per aquest camí? ¡Si al costat de tot això les subsistències es posessin a tret! Però, per ara, no baixen dels nivells, sinó que s'encelen cada dia més.

60.000 fulles diàries. — Una entitat editorial catòlica, que ha editat les fulles per a fer la manifestació de voler ésser enterrat catòlicament, ens manifesta que en ve a despatxar unes seixanta mil diàries.

En pocs dies, sumen més de sis centes mil les des-

patxades. I la impremta no és a temps d'editar-ne per tanta demanadissa com n'hi ha.

El poble és més cristià del que àdhuc molts de nosaltres arribàvem a creure. L'indiferentisme planava damunt del poble, tal vegada per manca de treball i de constància dels mateixos que havien de procurar que el nivell de la nostra cultura religiosa estés a l'alçada dels sentiments íntims de la gent. Però el cert és que quan arriben casos com el present, tots els homes de bona voluntat vibren davant la persecució i tots volen que el seu nom de catòlic no es perdi, almenys en els actes més importants de la vida.

Gent indiferent fins ara, us diu clarament: ¿nosaltres ésser enterrats de qualsevol manera, sense l'ombra de la Creu? Això, mai. I són a centenars i milers les persones que espontàniament emplen aquells fulles i les serveixen curosament.

¡Ah, si sapiguéssim treure profit d'aquestes avinenteses, no solament per atendre aquests moments catastròfics, sinó per aprofitar-les amb una bona tasca apologètica, obrint els ulls del poble senzill i enganyat! Quina no seria la nostra sort dins el país! Ara es veu clarament que els catòlics som més dels que ens pensàvem i ara es veu clarament que el poble no ens ha deixat del tot.

¿No us recordeu com Roma ha insistit constantment en la necessitat de l'acció catòlica, constant, diària, de cada u de nosaltres? ¿I no us recordeu amb quina fredor hem rebut moltes vegades els seus avisos i les seves orientacions pensant que o tot estava fet o que no es podia fer res?

Les circumstàncies d'ara ens indiquen prou com ha arribat el moment d'esmenar-nos i seguir fidelment la veu del Papa. Sí, germans, encara hi som a temps en aquesta beneïda terra nostra. Convenen conreadors de la vinya del Senyor. Que cadascun de nosaltres sigui un convençut de la necessitat de l'Acció catòlica, de l'apostolat seglar, i ben aviat, beneïts pel Pare de famílies, en trobarem els resultats.

A Barcelona, sortosament, l'obra ja es desperta, ferma i vigorosa. Al costat de cada Parròquia s'ha constituït ja el corresponent Comitè Parroquial d'Acció Catòlica, sota les orientacions de la Junta Diocesana del mateix nom. I són molts els Comitès que, com el de Jesús de Gràcia, per exemple, des del diumenge passat compten ja amb local propi, amb junta pròpia, amb oficial propi de Secretaria, etc. I d'altres, com el de Sant Francesc de Paula, que fa temps treballen ardidament. I com el de Sarrià, etc.

El despertar és magnífic. I mai no havíem arribat a sospitar les consolacions inefables que ens havia de portar sobretot aquest sant temps de Quaresma, amb la Catedral farcida de fidels orant i pregant, per milers de milers, als peus de l'august Sant Crist de Lepant.

Amunt, germans!

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24-Portaferriusa-26 - Telèf. 71641 - BARCELONA - 16-Fontanella-16 - Telèf. 12211

Caixes de Compensació

PER J. BLANCH I BOÉS

Per a l'aplicació del salari familiar, s'han ideat diverses fórmules, que comentarem breument, per a dedicar tot seguit la nostra atenció a un petit estudi de les Caixes de Compensació, que són ja una concreció pràctica i real d'un dels sistemes a exposar.

La primera de les fórmules a què ens hem referit, és l'expressió més simple i immediata de la doctrina del salari familiar; però en aquesta mateixa simplicitat troba els seus majors inconvenients. Pot reduir-se a aquestes paraules: "*Que cadascú guanyi un jornal mínim proporcionat al volum de la seva família*". Les dificultats que s'oposen a aquesta fórmula són tan greus, que pot gairebé qualificar-se d'irrealitzable.

En efecte, és contrària al règim econòmic actual, perquè els patrons que l'implantessin sucumbirien en la lluita de la competència i, a més, no podrien presupostar una xifra constant per als salaris, sinó que aquests variarien tothora, segons el nombre de naixements i defuncions entre els fills dels obrers; ultra això, perjudicaria els mateixos a qui es tracta d'afavorir, doncs els patrons, empesos per les exigències de les actuals condicions econòmiques, preferirien els obrers solters i els que tinguessin pocs fills, a fi de lliurar-se de la càrrega de donar-los un salari crescut, i així resultaria l'enorme injustícia de què precisament els obrers pares de família nombrosa, als quals es proposa aquesta institució d'afavorir, serien preterits en tota mena de treball.

Abandonada, per impossible dintre l'Economia hodierna, la fórmula exposada, hom va idear-ne una altra: *que l'obrer rebi un salari suficient per al sosteniment d'una família mitja*, això és, ni molt ni poc nombrosa.

Aquest sistema parteix d'una hipòtesi totalment irreal i per a això resta condemnat al fracàs. Aquesta hipòtesi és la d'una *família-típus*, que generalment es suposa integrada per cinc individus (pare, mare i tres fills), i a les necessitats d'aquesta família ajusta la quantia del salari.

Aquesta fórmula havia estat, un temps, la predilecta d'eminents sociòlegs i moralistes. Avui, però, és jutjada ja imperfecta, i àdhuc, injusta. "Té — diu Severí Aznar, — l'inconvenient dels promedís. Aquest salari de família mitja és molt i és poc. Amb aquest salari, ideat per a garantir drets essencials de les famílies amb fills, centenars de milers d'aquestes, les que més mereixerien i necessitarien aquesta protecció [les més nombroses], restarien sense tal protecció i sense els mitjans de viure, indispensables." En canvi, el mateix salari insuficient per als uns, seria excessiu per als obrers solters o per als casats amb menys de tres o amb cap fill. "Hom despendria estúpida i milers de milions per a sostenir esposes o fills fantàstics." Les estadístiques corroboren definitivament aquesta apreciació.

La tercera fórmula és la única que ha estat veritablement fecunda en la pràctica: té com a fonament la distinció entre el *salari* i el *subsidi*, i pot expressar-se així: "El patró ha de donar a l'obrer un *salari segons la quantitat i qualitat del treball* i un *subsidi segons les seves necessitats familiars*."

Aquesta fórmula té sobre totes les altres un avantatge indiscutible i és que respecta la norma "a igual treball igual salari", doncs essent el salari un fruit del treball, cal evidentment que sigui proporcionat a la "quantitat i qualitat", d'aquest, tota vegada que d'ell és conseqüència, remuneració i estímul.

Per a portar a la pràctica el *subsidi familiar* — que és el complement del salari, en la teoria que examinem, — cal, però, encara, vèncer diversos obstacles, que no podrien superar-se sense les *Caixes de Compensació*.

La Caixa de Compensació és un mitjà enginyós i molt eficaç creat per a fer possible l'equitativa distribució del subsidi familiar entre els obrers, i regularitzar uniformement l'aportació patronal per a aquest fi. Per això, il·lustres sociòlegs, la qualifiquen de "troballa i invenció afortunada".

Sota el règim de subsidi que estem estudiant, tots els obrers perceben un salari major o menor, segons la quantitat o qualitat del seu treball. Però els patrons, a més dels jornals, lliuren a la Caixa de Compensació una quota — proporcionada al nombre de treballadors, jornals pagats o hores de treball — que la Caixa distribueix entre els obrers segons el nombre de fills que tinguin, menors d'una edat, prèviament establerta.

La part que percep cada obrer dels fons comú, sol ésser progressiva, això és, més crescuda pel segon fill, que pel primer, més pel tercer que pel segon, etc.

"El subsidi familiar en mans de les Caixes de Compensació — diu l'autor citat abans, — és com una assegurança a favor dels patrons contra el risc de tenir obrers amb més fills que el promedi de la família treballadora, i assegura sobretot a l'obrer amb fills el suplement de salari que necessita per a sostenir la seva llar i contra el risc que sense la Caixa de Compensació tindria de no trobar treball, perquè costaria més al patró."

L'excel·lència de les Caixes de Compensació és palesada eloqüentment pel fet de la seva difusió i creixent importància.

Prenguem com a exemple, el país originari d'aquestes institucions, França. Prescindint de l'antecedent que representa la *Caixa de Família* fundada en 1891 — pocs mesos després de sortida la *Rerum Novarum* — per l'inoblidable model de patrons catòlics León Harmel, la primera Caixa de Compensació va ésser fundada l'octubre de 1916, per M. Romanet, seguidor també de les doctrines de Lleó XIII.

L'any 1920, el nombre de Caixes existents a la veïna República era de 6, la quantitat de subsidis pagats durant l'any de 4.000.000 de francs; el nombre d'empleats i obrers assegurats 50.000. Ara bé, deu anys després — en 1930 — les estadístiques ens donen les xifres següents: nombre de Caixes 232, subsidis pagats durant l'any 342.000.000, nombre d'obrer i empleats assegurats 1.820.000.

La lectura d'aquestes dades és enormement impressionant i àdhuc direm, emocionant. La rapidesa

de l'augment del volum de les xifres, sembla una cosa fantàstica, i no obstant, és una consoladora i magnífica realitat.

Tres cents quaranta dos milions donats voluntàriament, amb tota espontaneïtat, sense la força i coacció de la llei, només a l'impuls d'una idea de justícia social, quin bell i colpidor exemple per als catòlics de la nostra terra!

¿No sentim, encara, damunt nostre el pes d'una gravíssima responsabilitat? ¿No ens donem compte, desolats, del nostre endarreriment social? ¿No en som tots una mica culpables de què els patrons no hagin tingut consciència exacta dels seus deures, ni els obrers dels seus drets, i uns i altres de les exigències de la justícia, de les normes vives i pràctiques de la doctrina social catòlica?

Mentre les idees lluminoses, humaníssimes, insu-

perables que eixien de les Encíclicues dels Papes, han estat acceptades i lloades i sobretot *practicades* a la resta d'Europa, nosaltres hem romàs en una inacció que ara ens posa en aquest nivell d'inferioritat.

No hem d'aclaparar-nos, però. La consideració de la immensitat de la tasca a fer, no ha de desencoratjar-nos i abatre'ns, sinó tot el contrari, ha d'encendre les nostres ànimes amb la flama de l'ideal, ha de fer-nos sentir una set insalvable de justícia entre els homes, ha d'estimular les nostres passions més enlairades per a posar-les al servei d'aquesta lluita nobilíssima, ha d'abrandar aquell sentiment diví de l'entusiasme, aquell sentiment creador i fecund com cap altre sobre la terra: l'Amor cristiana, que ha d'emmenar-nos a la redempció de l'obrer i a la reconquesta del seu cor i la seva ànima per al Crist.

La solidaritat dels catòlics d'Europa amb els catòlics espanyols

Fa uns dies que el príncep de Loewenstein, cabdill dels catòlics d'Alemanya, adreçava un sentit telegrama d'adhesió al Papa, en el qual se li feia ofrena de tota la simpatia i de totes les possibilitats dels catòlics alemanys en favor dels jesuïtes espanyols dissolts per un govern sectari.

Un d'aquests dies hem llegit una proclama de la Lliga popular d'Àustria, plena de simpatia pels jesuïtes i pels catòlics espanyols provats en aquests moments per la persecució.

Els catòlics holandesos van rebre amb unes mostres de simpatia enternidores els joves jesuïtes espanyols que han trobat un lloc de refugi en l'hospitalària Holanda.

Per altra banda, la Lliga d'obriers catòlics d'Holanda en la darrera assemblea va aclamar la següent protesta:

"La Lliga d'obriers catòlics d'Holanda, que compta amb més de 200.000 associats, protesta contra la violació de la llibertat religiosa, la qual està en contradicció amb els principis damunt dels quals ha estat establerta la República espanyola; fa testimoni als jesuïtes espanyols de reconeixença per la labor religiosa i cultural acomplerta, i exposa la seva més profunda simpatia als catòlics espanyols en aquests temps per a ells tan difícils." Aquesta protesta va ser tramesa al president de la República espanyola i també al president del Consell de ministres del govern espanyol.

Iugo-Eslàvia.— El darrer cens de Iugo-Eslàvia assenyala una població de 14 milions per aquest país. Els catòlics són 5.607.000, o sigui 800.000 més que en 1921. Les diòcesis són 18 i les administracions apostòliques són dues. En tot el país hi ha 3.810 sacerdots catòlics dels quals 1.922 són rectors.

La situació de l'Església catòlica a Iugo-Eslàvia és tan difícil que no es pot pas parlar ni de llibertat ni de tolerància; encara cal témer dies de persecució.

Dos punts principalment afecten el problema catòlic a Iugo-Eslàvia: La censura i el problema escolar. Cada paraula, cada ratlla d'una revista o d'un periò-

dic catòlic són subjectats a una censura rigorosa, la qual cosa fa que ningú a l'estranger es pugui informar del que passa als catòlics d'aquest país. L'estat té el monopoli de l'ensenyament; no es pot parlar de problemes escolars o d'ensenyança. Està prohibit explicar les normes donades pel Papa. La censura tatxa paràgrafs sencers de les pastorals del bisbes. Ni tenen dret de protestar contra la laïcització obligatòria de la joventut, tal com la duen en pràctica els "sòkols". Amb el seu concurs la dictadura destrueix a poc a poc la fe de la joventut i la converteix en enemiga de l'Església. Els nostres admiradors de bona fe dels "sòkols" jugo-eslaus poden prendre nota d'aquestes activitats.

AVIS

Dilluns, dia 21, publicarem
a. D. el número extraordinari
de

Setmana Santa

Per aquest motiu deixarem
de publicar el número de la
setmana vinent.

Butlletí d'ACCIÓ POPULAR

El Canonge Collell

Amb motiu de la mort de l'il·lustre Canonge vigatà, l'excels patrici Dr. Jaume Collell, l'ACCIÓ POPULAR, va enviar un sentidíssim telegrama de condol al Sr. Bisbe de Vich, al qual el Prelat ha respost amb un altre de viu agraïment i trametent-nos la seva benedicció.

També fou adreçat un missatge de condolença a la Redacció de la *Gazeta de Vich*.

Actes de diumenge

La campanya d'apostolat social que ha emprès ACCIÓ POPULAR arreu de Catalunya continua amb èxit creixent i veritablement encoratjador.

El passat diumenge se celebraren els actes següents:

El Dr. Carles Cardó dissertà a Tàrrrega, sobre l'Encíclica *Quadragesimo Anno*.

El Sr. Antoni Ribelles a Berga, Gironella i Ametlla de Merola.

El Sr. Joan Gaya a Mataró.

El Sr. Josep M.ª Gich a Vilassar de Mar, sobre "L'Església i l'Estat".

El Sr. Jaume Tarés a Horta.

El dissabte, dia 5 de març, parlà el Sr. Martí Fusté a Calella.

La F. N. de França

Novament, l'estímul encoratjador dels nostres ardis germans de França, ha entrat a casa nostra, portant-nos una abraçada de solidaritat i efusió i un abrandament d'entusiasme.

La tramesa de les principals publicacions de la Federació Nacional Catòlica francesa, presidida pel general de Castelnau, il·lustre amic d'ACCIÓ POPULAR — a recordar el missatge que ens va adreçar no fa gaire, — mostra amb colpidor relleu la lluita heroica i tenacíssima que sostenen els catòlics de França per a la defensa i reivindicació de la llibertat religiosa.

La benedicció de Déu ha fet que aquests esforços hagin devingut consoladorament fecunds. El documentat report de Georges Vivance, *L'oeuvre accomplie per la Fédération Nationale Catholique*, n'és un eloqüent testimoni.

VILANOVA I GELTRÚ

La Delegació d'ACCIÓ POPULAR a Vilanova i Geltrú va a emprendre una tasca activíssima en pro del programa social cristià.

El passat diumenge tingué lloc la constitució de la Federació d'Obrers i Dependents, en mig d'un gran entusiasme molt encoratjador.

SOLSONA

Junta Directiva: Martí Seubasembrada, delegat comarcal; Josep Melet, president; Lluís Baixas, vicepresident; Joan Regués, secretari; Josep Call, vice-secretari; Ramon Aubets, tresorer; Miquel Casser-

ras, vice-tresorer; Joan Montaner, comptador; Jaume Pujol, arxiver; Marcellí, Corominas, Josep Corominas, Lluís Solé i Ramon Valls, vocals d'elecció directa.

Consell Consultiu: Rev. Sr. Dr. Josep Vendrell, delegat de l'Excm. Sr. Bisbe de Solsona; Josep Ginestà, procurador causídic; Silvestre Grifell, artista; Celestí Besora, sociòleg; Lluís Valls, funcionari; Joan Bajona, patró; Pere Algué, obrer.

NOUS COMPANYS EN LA PREMSA

"La Ciutat", de Sabadell

En la ciutat germana de Sabadell ha vist la llum un nou diari, "La Ciutat", que mereix totes les nostres simpaties més cordials.

És diari de dreta, defensor de tot el nostre patrimoni espiritual i dels principis fonamentals de la civilització cristiana. A més, el seu èxit ideològic i literari resta garantit només dient que de la seva direcció se n'ha fet càrrec el nostre dilecte amic Manuel de Montoliu.

La presentació tipogràfica és, a més, simpàtica i acurada: respira un aire ciutadà i modern que encanta.

Benvingut sigui el nou company i que per molts anys pugui portar a cap la seva bella i transcendental tasca en la ciutat germana de Sabadell.

"Acció Popular", de Berga i Solsona

Tenim davant nostre el primer número d'aquesta publicació quinzenal portantveu de les delegacions d'ACCIÓ POPULAR de Berga i de Solsona. És, per tant, cosa ben nostra i ben de casa.

En forma de butlletí de setze pàgines, la seva presentació és atraient i el seu contingut variat i ple d'interès. Dirigeix als lectors una "Salutació" ben notable, en la qual es troben reflectits els principis i les orientacions del nostre programa. És tan viu el seu interès que de molt bona gana la reproduiríem, si l'espai de què disposem ens ho permetés, sense que renunciem a fer-ho un altre dia.

Saludem amb efecte paternal l'aparició del nou portantveu i desitgem, sobretot, la constància necessària als nostres amics per tal que no defalleixin en el camí emprès.

"La Maresma", de Mataró

Amb aquest títol ha aparegut a Mataró un nou periòdic, portantveu dels ideals catòlico-socials a la bella i activa comarca de la Maresma.

La impressió que ens ha produït la seva lectura és immillorable, tant per la qualitat dels articles com per l'excel·lència de la informació i la cura tipogràfica.

Dirigit per distingits companys nostres, "La Maresma", és un nou lluitador en pro de la llibertat religiosa i de la justícia social, que formen el programa d'ACCIÓ POPULAR. El nou periòdic és, doncs, per nosaltres un bon amic i un poderós aliat del nostre ideari.

Li trametem la nostra salutació, corresponent a la seva, i li desitgem molts anys de pròspera vida.

Oficina romànica

(Secció de llengua literària)

CONSULTES

Cons. 68. — Té fonament la prevenció contra l'ús de *se* indeterminat en dites com aquesta: *s'ha constituït la junta dels cens*? J. M. T.

Resp.—I. Quan l'agent de l'acció del verb és indeterminat, la llengua catalana, de conformitat amb les altres llengües romàniques, usa totes aquestes construccions:

a) El verb actiu sense subjecte en tercera persona, ordinàriament en plural:

Molts savis homens antichs, los quals *apellaven* Castors, deyen (Somni 562).

Hoyrem que en Egipte *venien* blat (Serra, *Gènesi*, pàgina 38).

A l'hivern aquella finestra no la *obrien* (Vilanova, *Del meu tros*, p. 86).

Diu que fa tant de fred per Barcelona?

b) El verb passiu. Aleshores passa a subjecte gramatical el terme del verb que sigui règim directe, i resta en son lloc el règim indirecte.

1. Per molt que la virtut visiva *sia vista* debilitada, si l'orga *es* reparat, la virtut visiva *es* restaurada (Somni 445). Una dona recollida no *és pagada* ni amb milions.

2. Demanats e *sera* us donat, penedits vos e *sera* us perdonat (Llull, *Blanquerna*, p. 113).

c) El pronom *se* amb sentit passiu. Aleshores el terme passa a subjecte gramatical, amb el qual concorda el verb: *aquestes pomes es venen* (= són *venudes*) a cap preu:

A nulla persona no *s defen* (caritat) qui la vulla haver (Llull, *Blanquerna*, p. 110).

Com caritat *se do* a qui *s vol*, gran malvestat e gran colpa es en coratge qui no haja caritat (*ib.*, p. 111).

Viuen en aquella vida que solament *se deu* vida *appellar* (Metge, *Somni*, 721).

Moltes vegades he cregut diverses coses que no *s podien* clarament *provar* (Metge, *Somni* 149).

E per ço car les arts poetiques *se acostumauen* de recitar en una casa de Roma apellada Theatrum (Boeci, *De consolació*, p. 22).

Lig se de Sancta Maria Magdalena (St. Vicens Ferrer, *Quaresma*, p. 25).

Si *es vol*, tot s'aconsegueix.

Aquests exemples demostren que tan catalana és la forma b) com la c) perquè totes dues eren usades dels clàssics, que les barrejaven sovint en un mateix passatge:

Quant a ella *es manat* estar, totes les portes li son tanca-des; puy *obren se* con li *es manat* lo contrari (Somni 327).

d) El pronom *se* construït com subjecte indeterminat del verb, i aleshores el terme resta en la construcció normal de règim directe o indirecte:

Les tomaques tarades *se les separa* pels porcs.

Si *se pagafa* bé, no s'escapa.

Quan *se li mana*, no vol creure.

De vegades hi ha barreja de les dues maneres de construir-se el pronom *se* indeterminat:

A aquestes festes *s'hi conviden* tots els homes.

A aquestes festes *s'hi convida* a tots els homes.

A aquestes festes *s'hi conviden* a tots els homes (Torelló).

e) El català antic usava molt el pronom indefinit *hom*, que correspon al francès *on*. El verb resta en sentit actiu i el terme és igualment un règim directe o indirecte:

Ades van tan larchs que no ls veu *hom* los peus (Somni 3445).

Pasat lo dit riu troba n *hom* un altre (Somni 1920).

Si *hom* los crida (Somni 980).

Si *hom* demanava a cascun *hom* (Somni 150).

Hom usat en aquesta forma s'ha perdut en tot el domini lingüístic català: té per substitut la construcció d) i més correntment la c) i també la b). *Hom* sol només és conservat a Mallorca en casos com aquest:

Donaren un doble de vint *per hom* an En Pere (Alcover, *Rondalles mall.*, III, p. 119).

2. De vegades la indeterminació del subjecte té un altre caràcter. Enclou la mateixa persona que parla, però presentada d'una manera dissimulada. Aleshores les construccions són:

a) La segona persona del plural, o del singular:

Si feu favors, no us els agraeixen.

Si li demanes qui és, no t'ho dirà.

Penses sortir-ne i t'hi enredes més.

b) El pronom indefinit *un*, de vegades acompanyat de *persona*, *servidor*:

Quan *un* pensa el que costen de pujar les criatures!

Quan una *persona* es troba tallat, busca una sortida i no sempre la troba.

Si *un servidor* pensava així, era per fer-li favor.

c) El pronom indefinit *hom* antigament, que en la parla d'ara s'és tornat *un hom* (*n'hom* en rossellonès):

No deu *hom* comanar tots sos fets a fortuna (Somni 1310).

Si *un hom* sapigués el que ha de passar, ens podríem prevenir.

N'hom no és pas sempre a l'estudi; *n'hom* no llegeix pas sempre llibres seriosos (Caseponce, *Contes vallespirenes*, ix).

En resum, la construcció amb el pronom *se* és tan catalana com la forma passiva i com l'ús d'*hom* del parlar antic. És pot ben dir i escriure: *s'ha constituït la junta del cens*, sense cap necessitat de resuscitar la construcció arcaica: *hom ha constituït la junta del cens*, ni d'abusar de la forma passiva, fent com ara s'escriu: *ha estat constituïda la junta del cens*, on *ha estat* és usat erradament per *és estada*, com dirien els clàssics, o per *ha esset* o *ha sigut*, com diu la paraula viva, allà on s'ha perdut l'ús de l'auxiliar *ésser*. *Ha estat* és el pretèrit d'*estar* i no el pretèrit d'*ésser*, que caldria, usant la passiva en comptes de *se* indefinit.

El Secretari de Redacció

*Esgotada ja de temps la primera edició,
Foment de Pietat, responant a les moltes
demandes, ha editat la segona de la*

VIDA DE SANT JOSEP

ESPÒS DE LA VERGE MARIA
(Lectura per a les famílies cristianes)

PER
JOSEP FRASSINETTI, PREV.

Traducció directa de l'original, per Mos-
sèn Llorenç Riber, Mestre en Gai Saber.

Magnífica presentació.
Catorze gravats fora de text.

En rústega 1,50 ptes. Enquadernat 3 ptes.

*Obra indicada per a fer-ne ofrena als bons
amics, especialment per la diada de St. Josep*

PRIMERA COMUNIÓ

Els millors llibres...

Els millors recordatoris...

Les millors ofrenes...

Foment de Pietat

NO ESPEREU ÚLTIMA HORA

FOMENT DE PIETAT

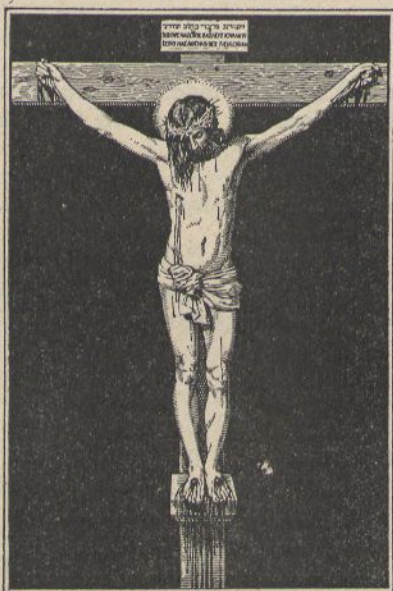
Vida de Sant Josep Oriol

PER

L'IL·LM. DR. JOSEP TORRAS I BAGES

Un volum de 48 planes, amb gravat 0,30 pessetes

Anvers i revers de les noves estampes editades per "Foment de Pietat"

JESÚS MEU, MISERICÒRDIA!

Jo

DECLARO que professo la Religió Ca-
tòlica i que amb aquesta Fe vull viure
i morir com a fill de la Santa Mare
Església. Per tant faig constar el meu
desig de rebre els Sagraments i auxi-
lis espirituals de la meua Religió en
cas de malaltia o perill greu; així com
la meua voluntat expressa de què el
meu cadàver sia enterrat conforme el
ritu de la Religió Catòlica, Apostòlica
i Romana.

I per a que consti i es compleixi ho
firmo a
el dia de 193

En cas d'accident tingueu la caritat
de fer avisar a ma família, carrer de
..... núm.

Porteu-ne sempre una al damunt convenientment omplerta i signada

Un exemplar, en paper de fil per assegurar-li llarga durada, 5 cèntims.
Hi trobareu també estoig de celofana al preu de 10 cèntims cada un.

Ultra
SIMPLEX
ASPIRADOR
PARA EL
POLVO
EL MAS ECONOMICO

CASA ROSICH
RDA. S. PEDRO, 7
PUERTA DEL ANGEL, 25
TADINERIA, 33
TELEFONOS:
19923 y
19613

Demostraciones gratis a domicilio

Manuel Blasi
PASSEIG DE S. JOAN, 13
BARCELONA

JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
Catalunya Social?

SUCURSALS

N.º 1 ESPLUGUES DE LLOBREGAT
Laureano Miró, 59 (encreuament de
les carreteres de Madrid i Cornellà)

N.º 2 GARATGE I TALLERS DE
REPARACIO
Sepúlveda, 148 i 150 - Villarroel, 35
Floridablanca, 121 - Telèfon 31510

N.º 3 SECCIÓ DE LUBRIFICANTS
Passatge de la Pau, 9 - Telèfon 13386

N.º 4 MAGATZEMS
Carreró de Sant Antoni

N.º 5 ARAGÓ, 188 i 190
xamfrà Muntaner - Telèfon 33254

N.º 6 LLEIDA
Plaça Catalunya, 7 - Telèfon 390

N.º 7 GIRONA
Gran Via de Jaume I - Telèfon 172
cantonada Plaça Marquès de Camps

N.º 8 PALMA DE MALLORCA
Carrer de Sant Miquel, núm. 326 y
Avinguda de Comte Sallent, 29 bis

SERVICE STATION, S. A.
LA CASA MÉS IMPORTANT EN
GASOLINA, PETROLI, NEUMÀTICS, LUBRIFICANTS, ACCESSORIS
EINES, FERRETERIA I TOT QUANT PERTANY A L'AUTOMÒBIL
VENDA A L'ENGRÒS I DETALL

CASA CENTRAL:
Aragó, 270 - 272 i
Passeig de Gràcia, 45
Telèfon 11550
BARCELONA

LÀMPARES I METALLISTERIA
INSTAL·LACIONS I REPARACIONS

SALVADOR COROMINA
Aigua - Sanejament - Comptadors d'aigua
(abonaments per a conservació i lectura) - Electricitat - Gas

Plaça de Catalunya, 4
BARCELONA
Telèfon 15794

PUBLICITAS

De venda en totes les bones
Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no debem permetre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratòries, que son les més castigades durant l'estació d'hivern.

NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

Es ven per tot arreu

Acadèmia

Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38

Telèfons 18953-75303 -- Apartat 782

Comerç : Idiomes : Taquí-Mecanografia

Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat

L'Acadèmia Cots col·loca oportunament els seus alumnes dignes i capacitats.

COTS

AYENES A. G. — Provença, 157; Barcelona.

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA